

*Габдулла Тукай
(1886-1913)*

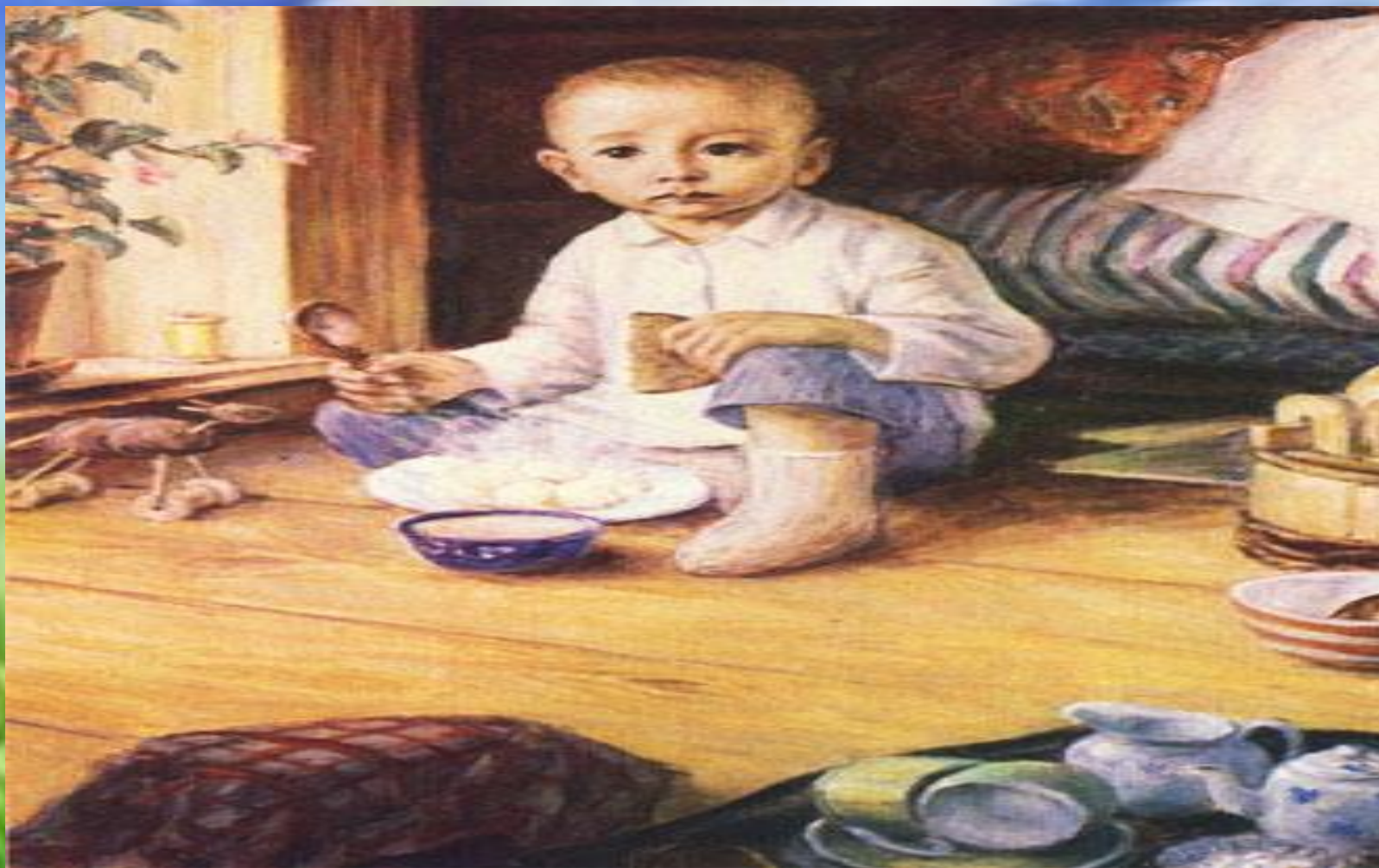
Күктәге кояш

- *Мөхәммәтгариф углы Габдулла Тукай 122 ел элек 1886 елны апрельнең 26-да Казан артындагы Кушлавчы авылында мулла гаиләсендә дөньяга килгән. Биш ай чагында аның әтисе, ә 4 яшьлек чакта әнисе дә үлеп китә. Габдулла Тукай кече яшьтән дөм ятим калып, кулдан кулга күчеп йөрү михнәтләрен күргән. Тукай тормышын өч чорга бүлеп була: беренчесе – Кырпай икенчесе –*

Кушлавычта, Мөхәммәтгариф мулла
гаиләсендә 1886 елның 26 (14) апрелендә
бер ир бала – булчак шагыйрь Габдулла
Тукай дөньяга килә.

Балачагы

Кырлайда Сәгъди абзый йортында үткән берничә ел яшь Габдуллага крестьян тормышының авырлыгын һәм матурлыгын аңлау юлында беренче тәҗрибәне биргән. Сәгъди абзый Тукайны эшкә өйрәтте һәм хезмәт иясенә хөрмәт тәрбияләде. Кырлайда Габдулла укырга йөри башлый. Кырлай мәдрәсәсендә булачак шагыйрьнең белем нигезе салына. Кырлайда туган беренче уй-тойгылар Тукай поэзиясенең күп кенә илһамлы юллары, темалары булып китүе дә мәгълүм. “Шүрәле” әкиятте үзе генә дә Кырлай истәлегенең гүзәл бер шигъри һәйкәле итеп санала. “Пар ат” һәм “Туган җиремә” кебек шигырьләре дә Кырлай истәлекләре белән рухланган.

Кырлайда Сәгъди абзый йорты

Кечкенә Апуш Сәгъди абзый белән

1895 елда Габдулла Тукай Уральскига атасының сеңелесе Газизә Забирова тәрбиясенә алына. Шунда ул мәдрәсәгә укырга керә. “Мотыйгыя” мәдрәсәсендә башкалардагы кебек вақтөяк кысынкылыклар булмаган. Анда шәкертләргә өлешчә ирек бирелгән. Шунның өстенә, 20-нче йөз ахырларында Рәсәйдә мәгърифәтчелек һәм яңача укыту хәрәкәтләре көчәя. Булачак шагыйрь Габдуллага шушы шартлар ижатын ачылуға ярдәм итәләр.

Жаекта Габдулла Тукайның жизнәсе Галиасгар Госманов йорты.

Тукай Газизэ апасы белән

**1905 елгы революция Уральск шәһәрен дә
тетрәтте. “Фикер”, “Әлгасрел-жәдит”,
“Уклар” исемле беренче татар телендә
гәжитә һәм журналлар чыга башлый. Тукай
шул басмаларда хәреф жыючы, төзәтүче,
хәбәр жыючы, хәтта мөхәррир булып та
эшләде. Бигрәктә татар телендә беренче
юмористик һәм сатирик басма булган
“Уклар” журналын ул тулысынча әзерләп һәм
редакцияләп килә, аның үрнәгендә Тукай
ирекле матбугатның нинди булырга
тиешлеген күрсәтергә тели.**

Тукай типографиядә

1907 елның көзендә Габдулла Тукай туган якларына кайта һәм Казанга килеп урнаша: “Әл - ислах” исемле журналда һәм “Китап” нәшриятында жиң сызганып эшләүчеләрдән берсе булып китә.

Тукай – кыска гына вакыт эчендә шигъри осталык югарылыгына, сүз сәнгате серләрен ачуга ирешкән шагыйрьләрнең берсе. Аның поэзиясендә өч зур эстетик горреф-гадәт бергә очрашты: болар бик борынгыдан килә торган төрки поэзия, халык авыз ижаты, рус һәм Көнбатыш поэзиясе.

И Казан! дәрәтле Казан! моңлы
Казан! нурлы Казан!

**Тукайны халыкның тормышы,
зыялыларның тәртибе борчый, ил
эчендә һәм тышында булган күп кенә
әһәмиятле вакыйгалар, хәлләр аның
игътибарын жәлеп итә.**

**Казанга килгәннән бирле беркая чыкмый
яшәгән шагыйрь, сәләмәтлегенең гаять
начарлануына карамастан, 1911-1912
елларда берничә тапкыр сәяхәткә
батырчылык итә: Идел буйларындагы
тормыш белән таныша, Уфа, Петербург
тарафларына юл тотта...**

Петербург 1912

Троицк 1912

ТУКАЙНЫҢ СӘЯХӘТЛӘРЕ

Гурьевка

Кушлавыч 1886

Кырлай
1892 - 95

Нижний Новгород 1908

Өчиле 1911

Казан
1890 - 1892
1907 - 1913

Уфа 1912

Астрахань 1911

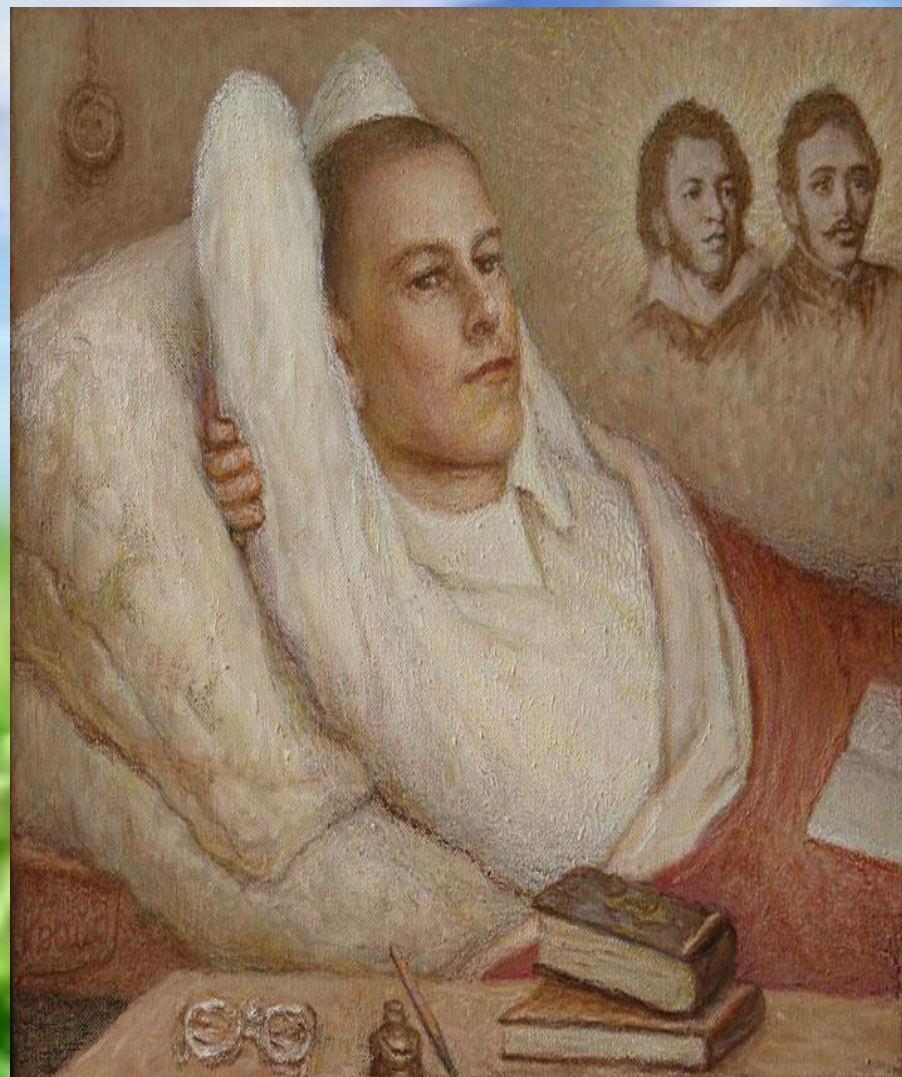
Уральск
1895 - 1907

Габдулла Тукай Санкт-Петербуртта. 1912ел.

- **Шагыйрьнең саулыгы көннән-көн начарлана бара. 1913 елның апрельнең 15-дә 27 яшендә Габдулла Тукай якты дөньядан мәңгелеккә күчә. Никадәр генә газалар кичерсә дә, бу фаҗигале,**

Клячкин хастаханәсендә 1913 елның
Запрелендә Г.Тукайның гомере өзелә

Кабере

Шагыйгырь исеме мәңгелек

Кырлайда Габдулла Тукай һәйкәле

Казанда Габдулла Тукай музее

Габдулла Тукай исмендәге филормония

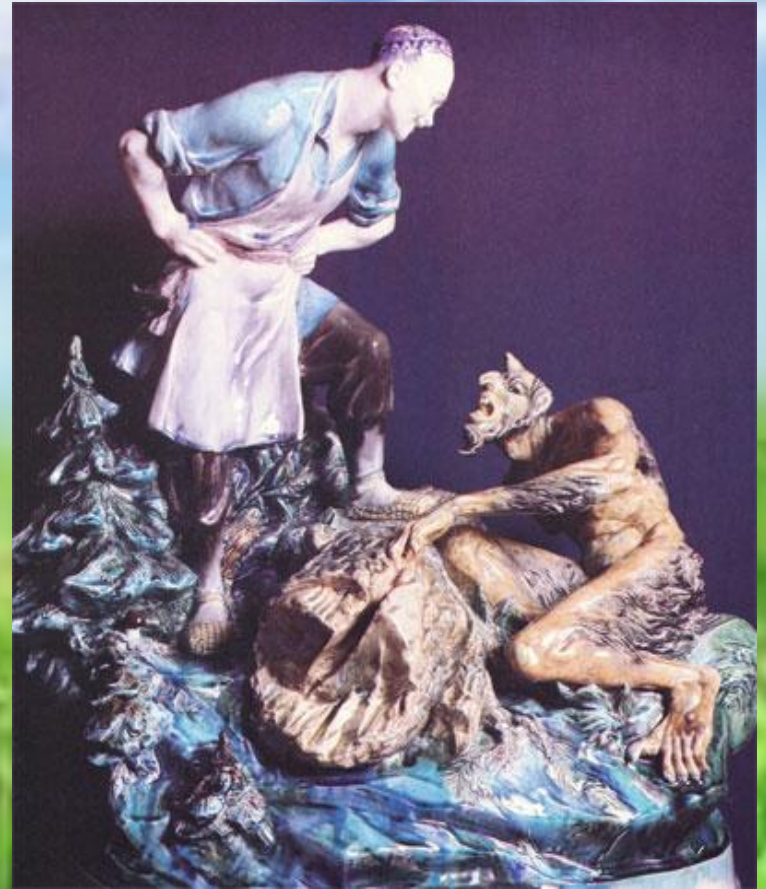
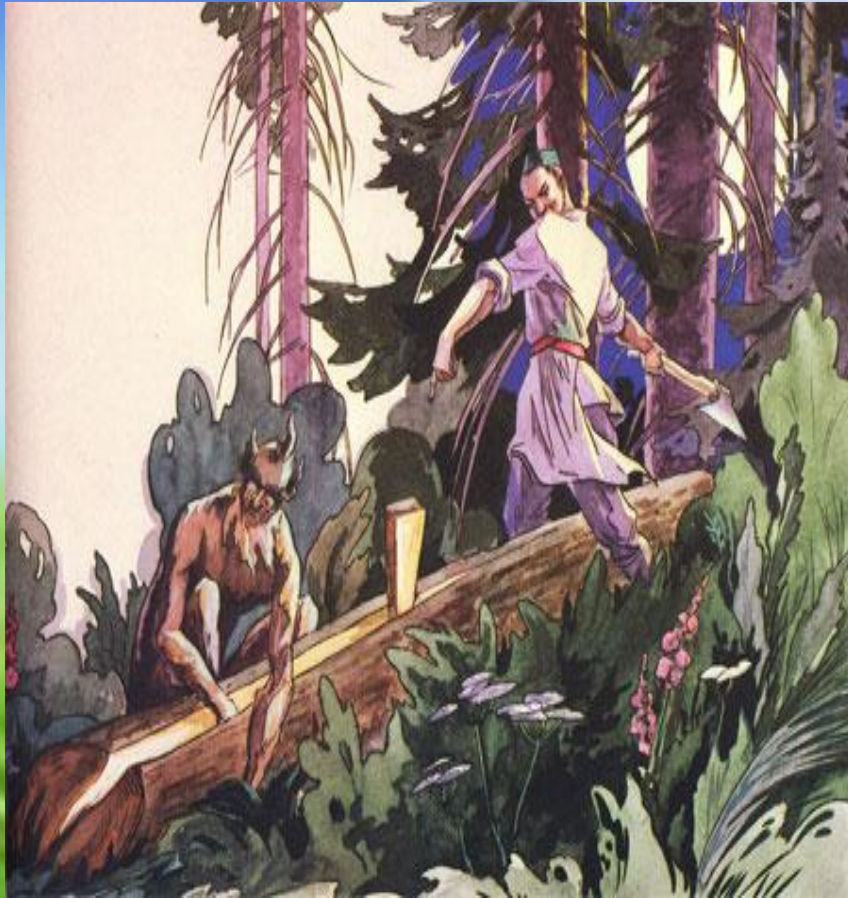
Казанда Габдулла Тукай Һәйкәле

Габдулла Тукай премиясе лауреатларына бирелә торган медаль һәм лаек булган китаплар

Тукайның балалар өчен язылган әсәрләре

Су анасы

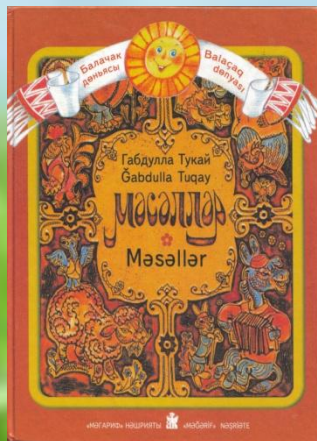
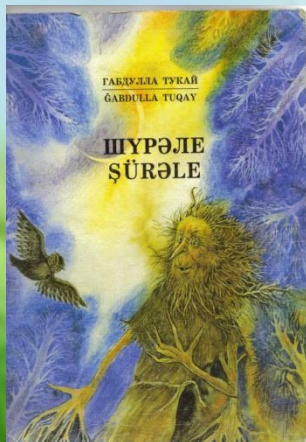
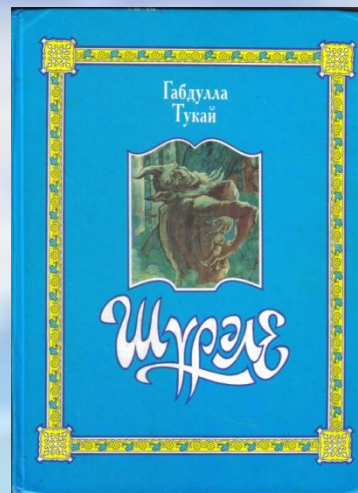
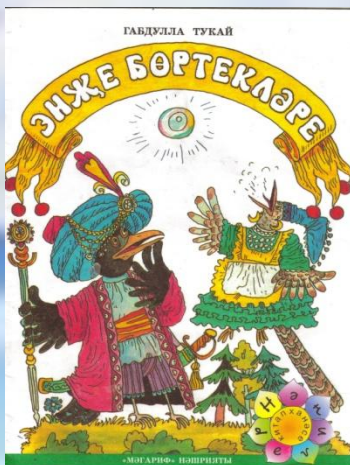
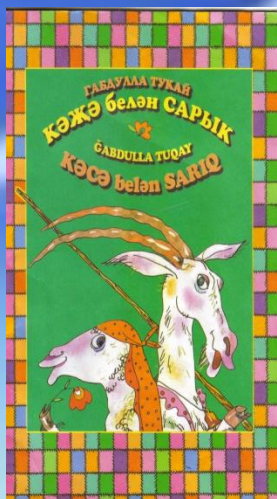
COURTESY PHOTO

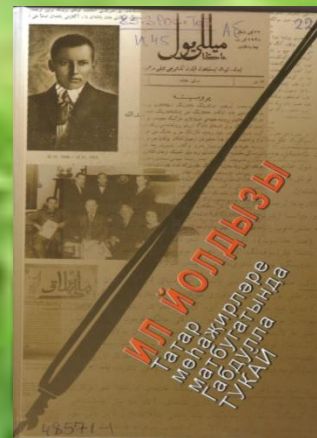
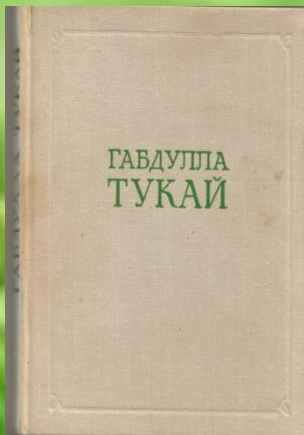
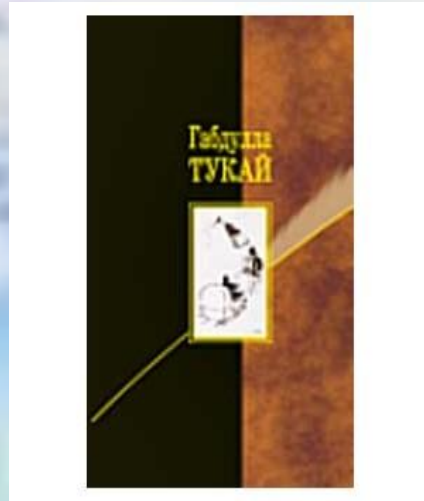
Кызыклы шәкерт

Бишек жыры

Китаплары

•Тәмам

Сау булығыз!